

Het tweede Europees Sociaal Forum (ESF) hebben we achter de rug. Dat bracht gedurende vier dagen een 50.000tal activisten bijeen – niet gewoon om te feesten of actie te voeren, maar wel om over politiek te discussiëren. Dat maakt dit soort gebeurtenissen precies zo buitengewoon: het is een vindplaats van nieuwe ideeën, een ontmoeting van een nieuwe generatie militanten, de plaats waar de neoliberale hegemonie wordt uitgedaagd. Een metafysisch feit, om het met Gramsci te zeggen. Opvallend: het radicale en gepolitiseerde karakter van het forum, waar een discours gelardeerd met woorden als ‘antikapitalisme’ of ‘socialisme’ niet wordt geconnoteerd met een archaisch hersenspinsel, maar op actuele wijze wordt heruitgevonden. Enkele impressies van een aantal hoogtepunten.

Multitude of arbeidersklasse?

Vrijdagmiddag 14 november, 13u40 in La Vilette. Om 14 uur begint hier één van de meer dan 700 ‘séminaires’, debatten en fora, over de vraag “multitude of arbeidersklasse?”. Sprekers van dienst: Toni Negri en Alex Callinicos. Een zaaltje van hoop en al een paar honderd zetels, zoals overal op het ESF uitgerust met simultaanvertaling, is in een mum van tijd gevuld. Buiten wachten op dat moment een 1500tal andersglobalisten, waaronder uw dienaar, vergeefs. Wanneer aanstalten worden gemaakt de deuren te sluiten voor de wachtenden, ontstaat tumult. Als wij niet binnen kunnen, dan moet het seminarie maar naar buiten komen! De staat van beleg wordt afgekondigd rond het zaaltje, het geroep van de mensen buiten verhindert de start van het debat. ‘Negri fuori’ weerklinkt het, en dit is deze keer wel degelijk positief bedoeld. Want iedereen is hier natuurlijk om Negri te horen. Afgezien van een aantal SWP’ers (die hoewel ze hoop en al met een 140tal uit Londen waren afgezakt toch 1000den affiches nalieten in Parijs en daardoor de schijn van hun alomtegenwoordigheid leken te willen opwekken), zien we vooral veel Italianen en andere Zuideuropeanen. Negri is een cultfiguur, waar zijn clandestien verleden uiteraard nog een extra laagje glans aan geeft. De zaak lijkt erg gepersonaliseerd in Italië: Negri of Bertinotti, that’s the question.

Na een uurtje kregen we het toch voor mekaar, en wordt een geluidsinstallatie naar buiten gesleurd. In open lucht beginnen Callinicos en Negri aan hun debat. Callinicos raakt een aantal gevoelige punten bij Negri: het poëtisch gehalte van zijn denken, de conceptuele verwarring tussen ‘uitbuiting’ en ‘onderdrukking’. Negri scoort echter met zijn stellingname over het proletariaat als ‘multipliciteit van singulariteiten’ en zijn analyse van de tendens naar het postfordisme, waar Callinicos nauwelijks op inpikt. Negri benadrukt het klassenkarakter van zijn multitudeconcept, maar blijft voor het overige vaag over tactische en strategische kwesties. Het publiek laat het niet aan zijn hart komen, en draagt Negri op handen. Afgang voor Di Rupo! Besancenot kwam, zag en overwon

Vrijdagavond, 18 uur, Saint-Denis. Deze keer een tent die wel groot genoeg is, en dat is maar goed ook, want er vallen meer dan 2000 koppen te tellen op het debat over de verhouding tussen sociale bewegingen en politieke partijen. In het panel niemand minder dan ouwe Belgische bekenden als Elio Di Rupo van de PS en Pierre Jonckheer van Ecolo. Verder maakt de nieuwste woordvoerder van de PCF, Marie-George Buffet, haar opwachting. Olivier Besancenot, sinds kort het gezicht van de LCR, de Franse zusterorganisatie van de SAP, en goed voor 4,3 % van de stemmen tijdens de laatste presidentsverkiezingen, maakte er samen met het publiek en Piero Bernocchi van de COBAS, een Italiaanse syndicale beweging, brandhout van.

Besancenot, die eerst aan de beurt kwam (wat de schade voor Di Rupo nog wat kon beperken), stelde dat het ESF geen adviesorgaan moet worden voor de staat, zoals in de ideologie over de ‘civiele maatschappij’. Integendeel is het ESF een plaats waar een alternatief wordt opgebouwd voor de bestaande EU, waarmee een breuk nodig is. Waarom bestaan er bijvoorbeeld geen sociale criteria voor het EU-lidmaatschap? Waarom wordt de sociale bescherming naar omlaag aangepast in plaats van naar omhoog? Dat zijn politieke beslissingen genomen door de dominante klasse, en waartegenover de beweging een alternatief moet poneren. Een politieke partij ter linkerzijde, zoals

de LCR, dient dan ook in de eerste plaats de beweging op te bouwen in haar vele gestalten (vakbonden, verenigingen, actienetwerken, enzovoort). Ook Bernocchi stelde dat het centrale probleem niet dat is van de verhouding tussen sociale bewegingen en politieke krachten, maar wel de breuklijn tussen de sociaal-liberalen en diegenen die een alternatief voorstaan.

Di Rupo liet het niet aan zijn hart komen en schreeuwde over het gejoel uit het publiek heen een gespieerd discours met nogal wat zware woorden: de arbeidersklasse dient de strijd te voeren tegen het ultrakapitalisme en de superwinsten. Dus strijden we voor het 'gewone' kapitalisme en een 'beetje' winst? – zo klonk het uit het publiek. Di Rupo verwees naar 'zijn grote voorbeeld' Lula, die de linkerzijde bijeen wist te krijgen tegen rechts. Een duidelijke sneer naar Besancenot en de linkse pool LO-LCR die een serieuze uitdaging vormt voor de sociaal-liberalen van PS, groenen en PCF. Uiteraard vergat Di Rupo erbij te vermelden dat Lula gewoon het neoliberale beleid van zijn voorganger aan het voortzetten is. Di Rupo's discours werd op gejoel onthaald – dat was ook in Porto Alegre al eens het geval. Toen François Vercammen (SAP) vanuit het publiek de vraag stelde waarom in het begin van de jaren '90, toen in 12 van de 15 Europese regeringen de sociaal-democraten de dag uitmaakten en de sociaal-democratie de meerderheid had in de commissie, de ultraliberale maastrichtnormen werden goedgekeurd, kon Di Rupo niets anders dan toegeven dat er 'misschien fouten zijn gemaakt' (sic). Afgang compleet.

Ook Jonckheer sloeg de bal al eens serieus mis. Waarom roepen verschillende leden van de groene fractie in het Europees parlement op om voor de Europese grondwet te stemmen? Het is volgens de Ecolo-man de schuld van de sociale bewegingen, die niet voldoende hebben gemobiliseerd. Nochtans hebben mensen uit de radicaal-linkse fractie Verenigd Links in het Europees parlement dat niet nodig om tegen te stemmen en om zich te engageren in de mobilisaties op straat tegen de plannen van de conventie.

Nos vies valent plus que leurs profits!

'Le moment suprême' van dit ESF was uiteraard de massamanifestatie op zaterdag 16 november. Afspraak om 14 uur aan de 'Place de la République', maar het blok van de LCR, waar uw dienaar zich natuurlijk in voegde, kon pas om 17 uur vertrekken. Als dat iets kan verhullen over de omvang van de betoging... Het LCR-blok was uiteindelijk een kleine betoging op zich: ook al hadden grote groepen mensen al lang aansluiting gezocht bij de kop van de betoging, bleven een goeie 4000 militanten en sympathisanten in een lange 'cortège' achter de reuzenvlag van de LCR lopen. 'Nos vies valent plus que leurs profits' op een spandoek van een goeie tien meter hoog, opgehouden door twee reuzenballonnen en zichtbaar van honderden meter ver. Daarachter een reeks spandoeken, twee geluidswagens, een live-band. Alle klassiekers passeren uiteraard de revue, van de Bella Ciao's tot de Internationale. Het is al lang donker wanneer we aan 'La Nation' aankomen, waar groepen mensen het feestje nog tot in de avond laten doorgaan.